

Dit stuk bestaat uit 4 bladzijden

COMITE VERENIGDE INLICHTINGENDIENSTEN NEDERLAND

ZEER GEHEIM

KA 1967/83-19

Ex.nr. /

's-Gravenhage, 10 juni 1961

BERICHTGEVING INDONESIE EN NEDERLANDS NIEUW-GUINEA

(Mede in verband met de bedreiging van Nederlands Nieuw-Guinea door Indonesië)

Berichten in rechtstreeks verband met agressieplannen tegen Nederlands Nieuw-Guinea

Er zijn geen inlichtingen, welke duiden op een tegen Nederlands Nieuw-Guinea gerichte militaire aanval op korte termijn.

Aanwijzingen blijven binnenkomen, welke zouden kunnen duiden op voorbereidingen voor nieuwe infiltraties.

Er zijn inlichtingen over besprekingen tussen Indonésische autoriteiten en over de uitvoering van werkzaamheden in Oost-Indonesië, die erop wijzen dat Indonesië zich voorbereidt op en niet zal terugschrikken voor, een aanval op Nederlands Nieuw-Guinea op grotere schaal dan infiltraties, indien de situatie daarvoor gunstig wordt geacht, en andere middelen om de soevereiniteit over dit gebied te verkrijgen, falen.

Te Geser arriveerden op 27 maart en 9 april resp. 12 en 22 vluchtelingen, afkomstig uit Nederlands Nieuw-Guinea. In verband hiermede verzocht de commandant van militair gewest XV (Ambon) aan hoofd bureau inlichtingen ADRI of laatstgenoemde nog steeds "vluchtelingen" uit Irian Barat nodig had, al dan niet behorende tot de autochthone bevolking, die bereid zouden zijn mee te strijden voor de bevrijding van Irian Barat.

De werkzaamheden aan de vliegvelden in de Molukken vinden gestaag voortgang.

Bijzonderheden Indonesische strijdkrachten en de binnenlandse veiligheid

Uit hoog-geëvalueerde betrouwbare bron blijkt, dat toekomstige uitgaven voor ADRI-bouwprojecten in de Molukken ten bedrage van 1,5 miljard roepiah middels besluit van C.S. ADRI zijn bekrachtigd.

De voornaamste onderwerpen van bespreking op de bijeenkomst van commandanten van militaire gewesten, die van 27 tot 29 maart te Djakarta gehouden werd, waren:

- a. Op welke wijze het leger het Indonesische socialisme en de Manipol- en Usdek-gedachte (het gehele politieke en economische concept van Soekarno) zou kunnen steunen zonder in de kaart van de communisten te spelen en op welke wijze veranderingen in de interpretatie en toepassing daarvan gebracht zouden kunnen worden, opdat een en ander meer in het door het leger gewenste spoor gebracht en een verder afglijden naar links voorkomen zou worden;

ZEER GEHEIM

ZEER GEHEIM

programma zou op het volgende partij-congres der P.K.I. nader geformuleerd worden als toestemming tot het houden van een zodanig congres van de militaire autoriteiten verkregen zou kunnen worden.

Nasoetion heeft van Soekarno na diens bezoek aan president Kennedy opdracht ontvangen om alles in het werk te stellen om op dezelfde wijze als op Celebes gebeurde, de overgave van de Sumatraanse rebellen te bewerkstelligen.

Buitenlandse politiek Indonesië

Na zijn onderhoud met president Kennedy zou Soekarno de volgende instructies door middel van Djuanda aan Nasoetion hebben laten geven:

124
62
Ten aanzien van Nederlands Nieuw-Guinea dient voor het ogenblik en in ieder geval tot na het bezoek aan Moskou zorggedragen te worden dat er zich geen incidenten voordoen, die zouden kunnen resulteren in het uitbreken van vijandelijkheden tussen Nederland en Indonesië. Deze order zou door het leger zodanig geïnterpreteerd zijn, dat eventuele infiltraties normaal doorgang konden vinden.

Op 5 juni 1961 heeft te Cairo een voorbereidende bespreking plaats gevonden voor de conferentie van niet-gecommitteerde landen, die in dezelfde stad zal worden gehouden. De kwestie Nederlands Nieuw-Guinea is hierbij ter sprake gekomen en er is besloten deze kwestie op de agenda der conferentie te plaatsen.

Wapenleveranties en buitenlandse hulpverlening aan Indonesië

Gezien het feit, dat 17 mei j.l. de achtste Hercules in Indonesië arriveerde, zou hiermede het aantal bestelde vliegtuigen van dit type geschikt voor troepenvervoer gecompleteerd zijn. De laatste twee vliegtuigen van de bestelde tien stuks, zullen n.l. voor andere doeleinden worden ingericht. Gewezen wordt op het gevaarlijk potentieel, dat Indonesië hierdoor rijker is geworden. Amerika deed het destijds bij de levering van de eerste Herculesvliegtuigen voorkomen, of het hier slechts een onschuldig type betrof, bijzonder geschikt voor inter-insulair passagiersvervoer. De Herculesen, die uiterst eenvoudig gevlogen kunnen worden, die ruim voorzien zijn van reserveonderdelen en die van praktisch ieder vliegveld kunnen opereren, zijn door de AURI tot dusverre intensief gebruikt voor troepenvervoer, droppings ten behoeve van paratroepen en het vervoer van zware materialen als agregaten, zend/ontvanginstallaties, wegwalsen, etc.. Deze vliegtuigen stellen de Indonesiërs in staat luchtlandingsoperaties op Nederlands Nieuw-Guinea beter uit te voeren, en betekenen als zodanig een gevaarlijke versterking van het Indonesisch potentieel.

Berichten wijzen erop, dat de Verenigde Staten voortgaan met het verlenen van steun aan de ALRI, zowel wat betreft materiaal als opleidingsfaciliteiten. Zo vindt de constructie van een secondary naval base te Ambon met actieve Amerikaanse hulp plaats.

- b. Op welke wijze het leger een beter persoonlijk contact met Soekarno tot stand zou kunnen brengen, teneinde de president in gunstige zin te beïnvloeden.

Men zou verder in gesprekken, die los van de eigenlijke conferentie stonden, overeengekomen zijn de P.K.I. zoveel als doenlijk te bestrijden. Voor de bestrijding van de P.K.I. in Oost-Java heeft Kolonel Soerachman een één-jaar plan opgesteld, voor de uitvoering waarvan de P.N.I. (partij van Soekarno) steun heeft toegezegd. Bij de discussie bleek, dat de commandanten der militaire gewesten praktisch unaniem akkoord gingen met Nasoetion's leiding, hoewel men zich realiseerde, dat hij de kunst van het handig politiek manoeuvreren niet beheerste. Verschil van mening bestond echter wel over het punt hoe het leger zou dienen te reageren als Soekarno verder naar links zou afglijden en door zou gaan met de P.K.I. te begunstigen. Als een en ander ooit tot een conflict Soekarno-Nasoetion zou leiden, mag verwacht worden, dat 85 % van de legercommandanten achter Nasoetion zal staan.

De legercommandanten zouden volledig inzien, dat Nasoetion door hen gesteund moest worden waar het betreft het weerstreven van de linkse politiek van de president en dat geen leiding van Nasoetion te verwachten zou zijn aan een beweging om Soekarno tot aftreden te dwingen.

Ten vervolge op het bericht in Isam dd. 15 april kan worden gemeld, dat op 1 juni per R.I. "Morotai" 600 ex-Permesta-rebellen van het bataljon Manguni te zamen met 130 gezinsleden naar Java vertrokken. Kort hierna zullen per m.s. "Brantas" 150 man van het bataljon Lumintang eveneens naar Java vertrekken. Oorspronkelijk zou de commandant van het bataljon Manguni met 850 man en 1000 gezinsleden per Morotai vertrokken zijn. Nadat hij echter bevel gekregen had om te vertrekken, vluchtte hij met zijn mensen de bossen in. Uiteindelijk keerden 600 man, die het niet met dit optreden eens waren, terug. Uit dit bericht blijkt, dat de toestand op Celebes nog niet is geconsolideerd en de voortdurende aandacht van de Indonesische autoriteiten zal blijven eisen. Blijkens publieke verklaringen is Generaal Nasoetion zich van een en ander bewust.

Binnenlandse politiek Indonesië

De partijen, die door Soekarno erkend werden, moesten voor 2 mei hun partijprogramma, aangepast aan de door de president gegeven richtlijnen, openbaar maken. Op 26 april maakte de P.K.I. bekend, dat haar werkzaamheden gestoeld waren op marxistisch-leninistische grondbeginselen en voorlopig als doel hadden een volksdemocratie in Indonesië te vestigen. Via een socialistische tussenfase zou getracht worden de communistische maatschappij te realiseren. In de partij-verklaring werd tevens verklaard, dat de grondbeginselen der partij in overeenstemming waren met de Indonesische Pantjasila x) doctrine, en dat de partij voorlopig niet beoogde deze te veranderen. De onderschrijving van de Pantjasila werd door het leger als eis van erkenning als politieke partij gesteld. Het nieuwe partij-

x) Het eerste punt van de Pantjasila eist de godserkenning.

Nederlands Nieuw-Guinea

gib.
De wnd. Gouverneur van Nederlands Nieuw-Guinea bericht, dat geleidelijk aan de Radja-Ampat, de eilandengroep West van de Vogelkop, door voortdurende stroom van prauwen uit Indonesië wordt aangedaan om ruilhandel te drijven (zoals copra tegen textiel). Sedert augustus 1960 zijn aldaar 51 binnengekomen prauwen (laadvermogen variërend van 5 tot 25 ton) met 242 Indonesische opvarenden door de politie uitgeleid.

Wanneer de politie tijdig ter plaatse is vindt uitleiding plaats voordat de ruilhandel zijn beslag heeft gekregen, doch veelal is dit niet mogelijk. Uit dit bericht blijkt, dat dit kwetsbare gebied zeer moeilijk onder controle te houden is en dat incidenten met Indonesië tot de mogelijkheden behoren.

-o-o-o-o-

Ed. m. 16 (K/2a) nem. 21-1-63.

K/10